

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ : ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΤΑΞΗ / ΤΜΗΜΑ : Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ:ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2019

ΚΕΙΜΕΝΟ

«Οι ασυμβίβαστοι»

Ο ασυμβίβαστος είναι μια πραγματικότητα του καιρού μας, γιατί δεν είναι ο ένας, ο μοναδικός και ο μοναχικός, καθώς άλλοτε, είναι πια οι πολλοί και ιδίως αυτοί οι νέοι που έρχονται με κραυγές και συχνά με απειλητικές χειρονομίες να μας **επιπλήξουν** για όσα έχουμε πράξει, για όσα έχουμε διασώσει και να μας στερήσουν το δικαίωμα της παρουσίας, αν το μπορέσουν.

Όταν μιλούμε για τους ασυμβίβαστους, έχουμε κυριότατα στο νου μας αυτούς τους νέους ανθρώπους. Το ασταμάτητο «όχι» τους. Έγραφα κάπου αλλού, και το πιστεύω πάντα, πως η Ιστορία προχωρεί με το «όχι», δεν προχωρεί με το «ναι». Με το «ναι» αποτελματώνεται¹. Το «όχι» μπορεί και να έχει ατομική προέλευση, να είναι η εξέγερση ενός προσώπου, μια αυτόβουλη ενέργεια. Το «ναι» σπανιότατα είναι η ολόψυχη και φωτισμένη συγκατάθεση. Στις περισσότερες περιπτώσεις προέρχεται από **ραθυμία**, ατολμία, αδιαφορία, ή έλλειψη εσωτερικής ανησυχίας. Το «ναι» πληρώνεται— και πλουσιοπάροχα κάποτε. Το «όχι» πληρώνει— και αδρότατα κάποτε.

Και, φυσικά, αυτή τη στιγμή δεν πρόκειται για το «όχι» του αντιρρησία, του αρνητικού τύπου, που είναι απαράγωγος από φυσικού του και πολεμάει κι απαρνιέται τα πάντα για να μπορέσει αυτόνομα να υπάρξει, όπως συχνά συμβαίνει στην ανέλιξη της πνευματικής ζωής, όπου στέρφοι² και πικρόχολοι και κακόπιστοι προσπαθούν να πλάσουν ένα ατομικό πεπρωμένο με την αδιάκοπη άρνηση, καθώς τα σκυλιά που γαβγίζουν και γρούζουν, γιατί δεν έχουν άλλο τρόπο να δηλώσουν την ύπαρξή τους. Ο λόγος είναι για το φωτισμένο, συλλογισμένο, σταθερό, αμετακίνητο «όχι», για μια απόφαση ψυχής και πνεύματος.

¹αποτελματώνεται=οδηγείται σε αδιέξοδο

²στέρφοι=άγονοι

Η κραυγή των σύγχρονων ασυμβίβαστων, τουλάχιστον των περισσότερων — γιατί καμιά γενίκευση δεν είναι σωστή — είναι μια αυθόρμητη κίνηση, που δεν έχει προφτάσει να συλλογιστεί τον εαυτό της. Και τούτο είναι η αδυναμία της. Τα «άγουρα χρόνια» είναι όλο φλόγα. **Άλλωστε**, εμείς οι πρεσβύτεροι³ αυτή τη φλόγα τη θεωρούμε προνόμιο και τη μακαρίζουμε. Και η φλόγα δε φωτίζει μονάχα· πυρπολεί κιάλας και κατακαίει και **μεταμορφώνει** σε στάχτη.[...].

Οι ασυμβίβαστοι «ασεβούν» και προς την παράδοση. Την υποβάλλουν σ' εξαντλητική ανάκριση, για να την αναγκάσουν να ομολογήσει την κενότητά της, όπου, φυσικά, συμβαίνει να είναι κενή. Κι επειδή οι καιροί μας είναι σκληροί, η αντιπαραδοσιακή επιδρομή παίρνει τη μορφή καταιγίδας, που τρομάζει τους απλοϊκούς και εξουθενώνει τους ανυποψίαστους χρησιμοθηρικούς⁴. Αυτή η αντιπαραδοσιακή επιδρομή μοιάζει με διάρρηξη σε καλά ασφαλισμένο χρηματοκιβώτιο. Η επίδραση, επομένως, των ασυμβίβαστων, ακόμη κι όταν δεν είναι φανερή, είναι φυσικό να έχει υποβάλει την παράδοση σε σκληρότατη δοκιμασία.

Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου, Οι σκληροί καιροί, εκδόσεις των Φίλων. (Απόσπασμα σε διασκευή).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Σύμφωνα με τον συγγραφέα οι νέοι διατυπώνουν δύο απαντήσεις απέναντι στις προκλήσεις της εποχής. Ποιες είναι αυτές και ποια τελικά είναι η πιο γόνιμη απάντηση;

10 ΜΟΝΑΔΕΣ

B.1.α. Να βρείτε δύο τρόπους ανάπτυξης της τρίτης παραγράφου (Και, φυσικά, ... πνεύματος).

6 ΜΟΝΑΔΕΣ

β. Να βρείτε τα δομικά μέρη της τελευταίας παραγράφου.

4 ΜΟΝΑΔΕΣ

B.2.α. Να βρείτε στο κείμενο που τις δόθηκε πέντε παραδείγματα μεταφορικής χρήσης τις γλώσσας.

5 ΜΟΝΑΔΕΣ

β. Στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου (Όταν μιλούμε... αδρότατα κάποτε) ο συγγραφέας χρησιμοποιεί το πρώτο ενικό πρόσωπο. Να αιτιολογήσετε την επιλογή του.

5 ΜΟΝΑΔΕΣ

---

³ πρεσβύτεροι=μεγαλύτεροι

⁴ χρησιμοθηρικός=αυτός που επιδιώκει το χρήσιμο και το ωφέλιμο γι' αυτόν

Β.4.α. Να δώσετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: μοναδικός, επιπλήξουν, ραθυμία, άλλωστε, μεταμορφώνει.

10 ΜΟΝΑΔΕΣ

β. Να δώσετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: απαρνιέται, συχνά, ατομικό, αδυναμία, κενή.

10 ΜΟΝΑΔΕΣ

Γ. Ποια, κατά τη γνώμη σας, είναι τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι σημερινοί νέοι; Να εκθέσετε αιτιολογημένα τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 400 περίπου λέξεων. Το κείμενο σας θα δημοσιευτεί στη σχολική εφημερίδα.

50 ΜΟΝΑΔΕΣ

Σας ευχόμαστε επιτυχία!